БУХЫ ОРОНУУДА ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ЯНВАРЬ
22
суббота
1940 он
№ 18 (30019)
Сэн 10 мунгэ.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн В.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Баян ургасын түлөө!

Сталинградска областиин «Октябриин 12-дохи ой» колхозой тарян ажалай бригадын эрхим бригадир Аркадий Гуров ба тэрэ областиин Хоперскэ МТС-эй тракторна отрядай бригадир Георгий Козленков гэгшэдэй үүсхэлээр, гектар бүриhөө 100 пудhаа доошо бэшэ ургаса хуряахын тула колхозуудай полеводческо бригаданuудай бригадирнуудай ба МТС-үүдэй тракторна отрядуудай бригадирнуудай дунда, гайхамшата хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэжэ байна.

Манай түрүү колхозууд болбол тусгаар участогууд дээрэhээ рекордно ургаса туйлалгаhаа, бүхэлөө бригада ба колхозоороо баян ба рекордно ургаса хуряалгада оржо байна. Иимэ ехэ ба алдар солын хэрэгые манай лэ орондо, дэлхэй дээрэ эгээ түрүү техникээр механизацилагдаhан, социалистическэ хүдөө ажахытай орондо бэелүүлжэ шадагдаха байhань эндэ харагдана.

Бригадирнууд-зуунпудэйхидэй хүсэтэ хүдэлөөн болбол арадай ажахыда тон ехэ удхашанартай байна. Хэрбээ, гектар бүриhөө зуун пуд ургаса хуряагаа hаа, орон дотор жэл бүридэ 10 миллиард пуд тарян үйлэдбэрилэгдэхэ байна! Харин, бидэнэр энээнэй түлөө бүхы шадабари ба хүсөөрөө тэмэсэхэ ёhотойбди.

Колхозуудай улам бүри бадаралга ба бүхэжэлгэдэ зорюулагдаhан, сталинградцуудай гайхамшагта үүсхэл хадаа манайшье республикын түрүү бригадирнуудаар ба колхознигуудаар халуунаар дэмжэгдэжэ ба hайшаагдажа байна. Энэ хүсэтэ хүдэлөөндэ Бурят-Монголой колхозуудай хэдэн олон түрүү бригаданууд ба звенонууд оролсожо байна. Бичурай аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэр, колхозно бригадирнууд ба специалистнууд болбол бригадирнууд-зуунпудэйхидэй бүхэсоюзна соревнованида оролсохынь Бурят-Монголой полеводческо бригадануудай бригадирнууд, тракторна отрядуудай бригадирнууд, звеноводууд ба колхознигуудые өөhэдынгөө хандалга соо уряална.

Бичурайхидай үүсхэлые бүгэдын анхаралаар ба бүрин дэмжэлгээр хүрэлэхэ хэрэгтэй. Тэрээниие, Бурят-Монголой колхозно таряашадай халуунаар дэмжэхэ ба тус соревнованида оролсохо байhань лабтай, юуб гэхэдэ бичурайхид болбол баян ургаса хуряаха бүхы аргабайдалнууд манайда байhыень өөhэдынгөө хандалга соо дурсана.

Манай колхозууд гектар бүриhөө зуун пудhаа доошо бэшэ таряа хуряаха зорилгые дүүргэжэ шадаха гү?

Шадаха, заабол шадаха!

Бичурай аймагай «Красное знамя труда» колхоз болбол гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 12 центнер ургаса хуряагаа. Тэрэ аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бригадир нүхэр Исаев 67 гектарhаа 18-18 центнер ургаса абаа. Мүн, тэрэ „Красное знамя труда" колхозой бригадир нүхэр Гаврилов 10 гектар газарhаа 25-25 центнер эрхим шанартай таряа хуряаба.

Кяхтын аймагай „Труженик" колхоз гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 16 центнер шэнисэ хуряагаа. Хориин аймагай „Ударник" колхоз 72 гектар газарhаа гектар бүриин 16 центнер таряа хуряаhан байна.

Иимэ жэшээнүүдые бүри олоор харуулжа болохо байгаа. Тэдэ дээрэ дурсагдаhан жэшээнүүдшье, баян ба рекордно ургаса хуряахын тула манай колхозуудай алишье эхэ аргабайдалтай байhыень тодорхойлон харуулна. Үндэр ургаса хуряахын түлөө тэмсэгшэ түрүү колхозуудые юуншье, ган гасууршье hаатуулжа шадахагүй. Түрүү техникээр зэбсэглэгдэhэн, тэрээндэ ба зөөрыгөө хэрэгтэ дуратай; түрүү агротехническэ наукые шудалан, тэрээнээ ажалдаа хэрэглэдэг колхознигууд туйлай ехэ амжалтануудые туйлана.

Тарян ажалые культурнаар ба научнаар эрхилэхын тулада, түрүү техникээр зэбсэглэгдэhэн манай колхозуудта бүхы условинууд бии. Зүгөөр, энээниие хэрэглэнгүй, ургаса хуряалгые самотеко табиhан нютагуудта, хүтэлбэрилэгшэдэнь бүхы серьёзно хэрэгые „бүтөө hаа бүтэнэ бэзэ, үгы hаа үгы" гэдэг нютагта, мүн ургаса хадаа сагай уларилhаа, бороохонhоо дулыдадаг юм гэдэг газарта—эгээл тэндэ, тон бага ба муу ургаса хуряагдана.

Баян ба тогтууритай ургаса хуряахын тулада, гектар бүриhөө 100-hаа доошо бэшэ пуд таряа хуряахын тулада, Сталинградска областиин ба бүхы ороной түрүү бригадирнуудтай соревнованида оролсохын тулада юун хэрэгтэйб?

Тэрэнэй тулада, нэгээр, ган гасуурhаа айха хэрэггүй, харин тэрээниие диилэхын ба илахын түлөө эмхитэйгээр тэмэсэхэ, агротехническэ наукын бүхы туйлалтануудые хэрэглэхэ шухала.

Тэрэнэй тулада, ажалаа звеньевой системээр ябуулаха, колхоз бүхэндэ ефремовскэ, үндэр ургасын звенонуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Звенонуудые эрхилэлтэдэ колхознигууд-опытнигуудые, хүтэлбэрилхы талантай, тэрээндэ дуратай эрхим колхознигуудые табиха хэрэгтэй.

Бичурай аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба бригадирнууд болбол колхоз бүхэндэ саг үргэлжын, ефремовскэ звено эмхидхэжэ, ефремовскэ агротехникые хэрэглэжэ, гектар бүриhөө 100 пуд ээ доошо бэшэ ургаса хуряахабди гэhэн уялга абаа. Харюусалгата ба хүндэтэ хэрэг!

Иимэл аргабайдалтай байhан тарбагатайнхид, кяхтынхид, мухар-шэбэрэйхид ба бусад районойхид болбол бичурайхидhаа юунэ дутаха юм. Дутаха ёhогүй! Тэдэнэр хадаа үндэр ургаса хуряахын хэрэгтэ бүхы аргабайдалнуудаа бүрин хэрэглэжэ, бичурайхидые илажа гарахын түлөө тэмэсэхэ ёhотой.

Баян ургаса өөрөө ерэхэгүй, тэрээниие туйлаха хэрэгтэй. Тэрэнэй тула, энэ хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ ёhотойбди. Тракторнууд ба хүдөөажахын машинануудай ремонтые удааруулангүйгөөр, отлично шанартайгаар хэхэ, эрхим сортын үрэhые саг соонь хааха, газараа шанаржуулха, севооборотые зүбөөр эрхилэхэ хэрэгтэй. Колхознигуудые агротехникын түрүү методуудтай танилсуулха, агротехническэ hургалтые бүхы хүсөөрэнь дэлгэрүүлхэ шухала. Партийна, советскэ организацинууд, илангаяа газартаряалангай органууд болбол тус гайхамшаг үүсхэлые толгойлохо ёhотой.

Сталинска 8 миллиард пуд таряанай түлөө, колхозуудай улам бүри бүхэжэлгын түлөө бичурайхидай уряалые халуунаар дэмжэхэ ба тэрэнэй тула соцсоревнованида орохо—энэ хадаа Бурят-Монголой колхознигуудай, колхозно бригадирнуудай хүндэтэ хэрэг.

Бригадирнууд-зуунпудэйхидэй соревнованиие бүхы хүсөөрэнь, үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлээ! Энээндэ илагшадта алдар соло!

ЛЕНИНГРАДСКА ВОЕННЭ ОКРУГОЙ ШТАБАЙ ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭ

Январиин 19-эй үдэрэй туршо зоо бүхы фронтнууд дээрэ разведчигүүдые бэдэрэлгэ ба зарим районуудта бэшыхан частьнуудай тулалдаанууд болоhон байна. Петрозаводск тушаа Кителиин районда манай разведывательна группа дайсанай батальониие үгмэхэбэ. Тэрэнь 26 пулемедые орхиhон байна. Карельска перешейк дээрэ—түрүү частьнуудай тулалдаан болобо. Дайсан ехэ гээгдэлтэй.

Олон районуудта манай авиаци разведывательна ниидэлгэнүүдые хэжэ, военна объектнууд дээгүүр боевой ябуулгануудые хэhэн байна.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Капитан Н. Г. Саранчевта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Финскэ сагаангвардейщинэтэй тэмэсэлэй фронт дээрэ командованиин боевой даабаринуудые жэшээтэ hайнаар дүүргэхэдээ баатаршалга ба геройствые гаргаhанай түлөө капитан Николай Георгиевич Саранчевта Ленинэй орден ба «Алтан одон» медали барюулан, Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 оной январиин 19.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

hургуулинуудай габияата багша ба габияата врач гэhэ—РСФСР-эй хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые тогтоохо туха

1. Энээнэй урда тээ байhан:
РСФСР-эй наука ба техникын габияата деятель,
РСФСР-эй наукын габияата деятель,
РСФСР-эй арадай артист,
РСФСР-эй искусствын габияата деятель,
РСФСР-эй габияата артист—гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэнүүдтэ нэмэлтэ болгон, арадай гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгада эрхим габияагай түлөө доро дурсагдаhан хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые тогтоохо:
РСФСР-эй hургуулинуудай габияата hургагша,
РСФСР-эй габияата врач.
2. «РСФСР-эй хүндэтэ нэрэзэргэнүүд тухай положениие» ба РСФСР-эй хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые олгоглоhон нюурнуудта барюулагдаха РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэтэ грамотануудай образецүүдые баталаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ А. Бадаев.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Г. Козлов.

Москва, 1940 оной январиин 11.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

РСФСР-эй хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые олгохо тухай

Наукын, техникын ба искусствын талаар онсо габияануудые туйлаhанайнь түлөө нэрэзэргые олгохо:

РСФСР-эй наукын ба техникын габияата деятелиин:

1. Яков Модестович Гакельдэ.
2. Валентин Людвигович Гофманда
3. Михаил Николаевич Соболевта
4. Владимир Евгеньевич Цыдзиктэ

РСФСР-эй наукын габияата деятелиин:

1. Исаак Леонтьевич Браудэдэ
2. Михаил Осипович Гуревичтэ
3. Александр Александрович Дешинда
4. Борис Ильич Збарскида
5. Михаил Петрович Киреевтэ
6. Алексей Филиппович Климовта
7. Анна Адамовна Крассускаяда
8. Софья Николаевна Лисовскаяда
9. Евгений Николаевич Малютинда
10. Петр Сергеевич Модовиковто
11. Александр Николаевич Миславскида
12. Николай Иванович Новосадскида
13. Станислав Владимирович Очаповскида
14. Николай Федорович Погребовта
15. Александр Эдуардович Рауэртэ
16. Александр Васильевич Рахмановта
17. Дмитрий Михайлович Российскидэ
18. Иван Гурьевич Руфановта
19. Владислав Иринархович Скварцовто
20. Василий Кузьмич Трутневто
21. Григорий Михайлович Фихтенгольцда
22. Вениамин Романович Хесиндэ
23. Виталий Григорьевич Хлопинда
24. Вильгельм Адольфович Шаанда
25. Алексей Константинович Шенкдэ
26. Александр Иванович Яроцкидо

РСФСР-эй арадай артистын:

1. Сергей Никифорович Василенкода
2. Павел Павлович Гайдебуровта
3. Аркадий Васильевич Поляковто
4. Григорий Маркович Яронда

РСФСР-эй искусствын габияата деятелиин:

1. Давид Семенович Блокто
2. Ефим Александрович Брилльдэ
3. Георгий Михайлович Васильевта
4. Александр Леонидович Загаровта
5. Петр Васильевич Ермоловто
6. Сергей Васильевич Козловскидо
7. Владимир Александрович Маныкин-Невструевтэ
8. Григорий Кириллович Невскидэ
9. Мирон Борисович Полякинда
10. Николай Иванович Струнниковта
11. Татьяна Львовна Щепкина-Куперникта

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ А. БАДАЕВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Г. КОЗЛОВ.

Москва,
1940 оной январиин 11.

ТАСС-ын БУРУУШААЛ

Москвада hаяхан абтаhан, 1939 оной декабриин 29 нэйгээ номерто «Франкфуртер цейтунг» гэжэ германска газета болбол Петсамо гэжэ финляндска областиин истори тухай статья соо иигэжэ бэшэбэ: „Петсамо областиие бусааха ябадал хадаа Финляндида хэгдэhэн гол шухала эрилтэнүүдтэ хабаадана, энээн тухай октябриин 31-дэ хэлэhэн үгэ дотороо Молотов тэмдэглэhэн байна".

Советскэ правительство болбол Советскэ Союзда Петсамо областиие бусааха тухай эрилтые хэзээшье хээгүй ба нүхэр Молотов, октябриин 31-дэ хэлэhэн үгэ соогоошье, мүн тэрэшэлэн бусад үгэнүүд соогоошье хэлээгүй гэжэ ТАСС мэдүүлхэ түлөөлэлгэтэй байна. Дээрэ хэлэгдэhэн «Франкфуртер цейтунг» газедэй мэдээсэлэнь худал хуурмаг болоно.

Гүрэнэй Третьяковско галлерейдэ (Москва) „Сталин ба Сталинска эпохын хүнүүд" гэжэ уранhайханай выставка нээгдэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй портрет.
Художник Васильевай зураг. (ТАСС-ын фото-клише).

ССР Союзай орденууд ба медальнуудые барюулга

Январиин 17-до СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Калинин болбол орден ба медальнуудые шагнагдагшадта барюулба.

Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай грамота, Ленинэй орден ба «Алтан одон» медаль комдив Терехиндэ барюулагдаа.

Правительствын боевой даабаринуудые жэшээтэ hайнаар дүүргэхэдээ баатаршалга ба эрэлхэг зоригые гаргаhанай түлөө шагнагдаhан, РККА-гэй боецүүдэй, командирнуудай, политхүдэлмэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, техникүүдэй ба медицинскэ хүдэлмэришэдэй группа орден ба медальнуудые абана.

Тэрээнhээ гадна, олон военнэ хүдэлмэрилэгшэдтэ шагнал барюулагдаба.

Правительствын тусхайта даабариие дүүргэхэдээ амжалтатай хүдэлмэриин түлөө шагналые №5 байгуулгын управлениин начальник Лешко, мүн управлениин главна инженер Селивохин, 7 дохи главна управлениин начальник Зубович, №434 бариагын начальник Зоран ба бусад байгуулагшад абаа.

Тэрэнэй hүүлээр, орден ба медальнууд Дальстройн хүдэлмэришэдэй, №203 заводой хүдэлмэрилэгшэдэй группада, циркын артистнуудта ба ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ барюулагдаба.

Орден ба медальнуудые барюулhанайгаа hүүлээр, нүхэр Калинин болбол эдэ нүхэдые шагнал абаhантайнь дашарамтуулан амаршалжа, тэдээндэ саашанхи хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлахыень хүсэhэн байна.

(ТАСС).

НАРКОМИНДЕЛДЭ

Январиин 17-до, гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орлогшо нүхэр Лозовский болбол энэ оной январиин 16-да шведскэ правительствын эльгээhэн нотада Наркоминделэй харюуе Швециин хэрэгүүдтэ найдагдамал господин фон Эйлертэ барюулаба, нота соогоо шведскэ правительство болбол советскэ летчигууд хадаа январиин 14-дэ, Лугес городто дүтэ шадар Калакс гэжэ шведскэ арал дээгүүр ниидэжэ, бомбануудые хаяhан хэбэртэйгээр бэшэжэ, протестые мэдүүлээhэн, гэхэтэй хамта, Шведскэ правительство хадаа иимэ ушарнуудай саашадаа дабтагдахагүйе зайсуулхын зорилгоор хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй правительствоhаа эрилтэ хэhэн байна.

Энэ нотада нэмэлтэ болгон, Наркоминдел болбол, абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор тон ехэ саhата шуурган болоxо, hүниин ориентировкын хүшэр хүндэ байhан дээрэhээ, шведскэ хилэ соо советскэ хоёр самоледдуудай ниидэhэниинь үнэн болоhон байна гэжэ өөрынгөө нота соо мэдээсэбэ.

Январиин 17-до, Наркоминдел хадаа Москвада байгаа норвежскэ комиссиин, январиин 15 ба 16-най үдэрнүүдэй нотануудтай дашарамдуулан харюугай нотые мүн тэрэшэлэн үгэhэн байна, нотануудсоонь. Свэнвик-Ваггечам районд январиин 12 ба 14 үдэрнүүдтэ Норвежскэ хилые советскэ самоледдуудай дабан ниидэлгэдэ эсэргүү протест мэдүүлэгдэhэн байгаа.

Өөрынгөө нотада, Наркоминдел болбол, абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, летчигуудта ориентациин бэрхэшээлтэй тон муу атмосферын условинуудай байhан дээрэhээ, энэ оной январиин 12 ба 14 үдэрнүүдтэ, норвежскэ хилые дабан, советскэ самолетуудай ниидэhэнэй 3 факт үнэн байгаа гэжэ мэдүүлбэ. Советскэ правительство хадаа болоhон ушар тушаа гэмшэлгэ мэдүүлhэн байна.

БЕЛОРУССИИН БАРУУН ОБЛАСТЬНУУДЫЕ РАЙОНУУДТА ХУБААРИ

Минск, январиин 17. (ТАСС). БССР-ээ Верховно Соведэй Президиумэй январиин 15-най указаар БССР-эй түрүүн байгаа Барановичска, Белостокско, Вилейкскэ ба Пинскэ уездүүд областьнууд болгогдоhон байна. Эдэ областьнуудые районуудта хубаари боложо 101 шэнэ районууд бии болгогдобо. Баранович, Лида, Белосток, Гродно, Ломже, Брест, Вилейк ба Пинск болбол областьhаа хабаатай административна территориальна единица болгогдон илгагдаба.

ХРОНИКА

ССР Союзай Совнарком болбол барилгын Арадай Комиссариадай, коллегиие—Арадай Комиссар нүхэр С.З. Гинзбургын түрүүлэлгэ доро баталаба, тэрэнэй состаавта, нүхэд П. А. Юдин (Наркомой нэгэдэхи орологшо). К. М. Соколов (Наркомой орологшо) А. Н. Комаровский (Наркомой орологшо), Н.А. Дыгай, Н. С. Журавлев, В. В. Бурмак, С. Ф. Нефедов, Г. П. Косоляпов.

Социалистическэ ажалай үндэр бүтээсын түлөө

● «Красная богатырь» гэжэ Московско заводой стахановцууд болбол Московско инструментальщигуудай уряалда ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр харюусаа. 6 прессүүдые обслуживалагша, формовой гуталай цехын олонхи хүдэлмэришэдэнь 8 прессүүдтэ орохон байна. Цехын ажалайнь бүтээсэ 20 процентээр ургаба.

● Инструментальщигуудай хандалгые «Красная Пресня» гэжэ Московско заводой коллектив халуунаар угтаба. Энэ жэлдэ, заводой коллетив болбол олон станогто ажаллагша стахановцуудай тоое 50 процент ехэдхэхэ, голодоhые 25 процент багадхаха, 15 шэнэ литейнэ машинануудые хэрэглэхэ гэhэн уялгануудые абаба.

● Московско инструментальщигуудай хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан, олон хүнүүдэй хабаадалгатай митингнүүд Кировэй нэрэмжэтэ, Челябинска электролитно-цинково заводой бүхы цехнүүдтэ болоhон байна. Нэгэнhиинтээр абаhан резолюци соогоо, заводой коллектив болбол энэ жэлдэ үйлэдбэриин планиие болзорhоонь урид дүүргэхэ ба бүтээсын ургалгаар жэлэйгээ планиие 10 процент үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ уялга абаба.

Заводой коллектив болбол Московско инструментальщигуудай инициативые дэмжэхэ гэhэн уряалгайгаар, үнгэтэ металлургиин бүхы заводуудай хүдэлмэришэдтэ хандаhан байна.

21 МЯНГАН БАГШАНАР

Багшанарай институдууд, педагогическа ВУЗ-ууд, университедүүд, хари хэлэнүүдэй институдууд болбол энэ жэлдэ, дунда hургуулинуудтай 21 мянга гаран багшанарые бэлэдхэбэ.

Мүнөө, ерээдүйн олон тоото педагогууд болбол Дально Востогой, Баруун Украинын ба Белоруссиин областьнуудай hургуулинуудта эльгээхые гуйhан эритэтэйгээр, РСФСР-эй Наркомпросдо хандаhан байна. Челябинска институдай студентка Меньшикова иигэжэ бэшэнэ: «Приморско хизаарта хүдэлмэрилхэ тухай үнинhөө хойшо hанажа ябаа hэм, зүгөөр ургажа байгаа Дально Востокто үндэр квалификациин хүдэлмэришэд хэрэгтэй. Мүнөө лэ педагогическа ажал-ябуулгада хүсэд бэлэдхэгдээб гэжэ hананаб».

Казань, Коми АССР-эй ба бусад республиканууд ба областьнуудай педагогическа институдуудай студентнүүд, иимэнүүд лэ удхатай мэдүүлгэнүүдые эльгээбэ.

Советскэ Союз дотор

Слуцкада, газарай магнетизмын научно-шэнжэлэлгын институт байгуулагдаба, тэрэнэй гол зорилгонь, газар дээрэ ба далайда магнитна съемкануудые хэгшэ организацинуудые нэгэдүүлхэ байна. Гурбан экспедици эмхидхэгдэбэ, тиин Баруун Сибирьтэ магнитна съемкануудые хэлгэ тэдээндэ даалгагдаhан байна.

* * *

Туркмениин тарян ажалтай гол районуудта, яровой ба ороохото культурануудые массова тарилга дэлгэрэбэ.

* * *

Ферганска губиин колхозникууд болбол 160 километр утатай Янги-арыкска каналые барилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дэшэрүүлэбэ. Каналай уhаниинь 19 мянган гектар газарые уhалаха байна. Каналай барилга дээрэ, зуу мянган хүн ажаллаха.

* * *

Челябинска областьдо 180 гаран колхозно ветродвигательнууд бии. Гэдэнэр болбол малажалай фермэнүүдые уhаар хангахын тулада байдаг. Энэ жэлдэ, колхозуудта 70 ветродвигательнууд байгуулагдаха байна.

* * *

Узбекскэ, Пушкинай нэрэмжэтэ, хэлэ ба литературын научно-шэнжэлэлгын институт болбол ород алфавидай үндэhэ hуури дээрэ узбекскэ шэнэ алфавидые зохёобо.

Нүүдэл ба хахаднүүдэлтэ ажахынуудай hуурижан түбхинэлгэ

Киргизскэ ССР-тэ нүүдэл ба хахаднүүдэлтэ ажахынуудые hуурижан түбхинэhэн байдалтай болгохын тула тон ехэ хүдэлмэри дүүргэгдэжэ байна. 23 жэлэй торшо соо hургуулинуудтай, клубуудтай, амбулаторинуудтай, банинуудтай, электростанцинуудтай, паркнуудтай, водопроводуудтай шэнэ поселогууд байгуулагдаба. Һүүлэй 7 жэл догор 15405 гэрнүүд байгуулагдаа.

Тунга модоной жэмэсhээ тоhо абалга

Грузида hүүлэй 3—4 жэлнүүдтэ субтропическа ажахын шэнэ hалбари—тунгово модые тарилга ехэ hайнаар хүгжэжэ байна. Республика доторовь тон үнэтэ техническэ тоhо үгэдэг энэ культурын 2738 мянган килограмм жэмэс бэлэдхэгдэбэ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 3 дахин ехэ байна.

Аджарска АССР-дэхи Кебулетскэ завод хадаа шэнэ ургасын тунгово жэмэсэй 21200 килограмм үндэр шанартa тоhые абаба.

ШЭНЭ МЕТОДЭЭР ХҮДЭЛМЭРИЛЭНЭ

Хори, январиин 16. (Телефоноор абтаба). „Колхозуудта общественнэ малажалые хүгжөөхэ хэмжээ ябуулганууд тухай" СССР-эй СНК-гай ба ВКП(б)-эйн ЦК-гай тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар Хориин аймагай «Заветы Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Тарабукин) болбол багабэшэ хүдэлмэри ябуулба. Жэшээлхэдэ, 1939 оной малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй планиие: адуу-морилоор—106 проц., эбэртэ малаар 113 проц., хони ба ямаадаар—105 проц., гахайгаар—224 процент дүүргэбэ. Гадна, үнгэрэгшэ жэлэй торшо соо тус колхоз болбол гахайн, адуу-моридой, тахяагай ба ангай фермэнүүдые шэнээр эмхидхэбэ. Колхозойгоо дэргэдэ тоhо болбосоруулха завод байгуулаа.

Тус колхозой колхозникууд ба колхозницанууд hаяхан болоhон суглаан дээрээ таваанцүүдэй бэшэг-отчетые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, малажалые хүгжөөхэ ба тэрэнэй ашаг олзо үгэлгые дээшэлүүлхын тула бодото уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, мегис үнеэдhээ 2000 литр ба нюгагай үүлэрэй үнеэдhээ 1500 литр hү hаажа абаха; тугалнуудаа эхэhээнь таhалжа харууhалха, ажалаа механизированна болгохо ба малшад бүхэнөө зоотехническэ минимумтэй танилсуулха гэбэ.

Тус колхозой hалишадань орденто hаалишан нүх. Мясниковагай үүсхэлээр тугалнуудайгаа 70 процентые эхэhээнь таhалаад харууhалжа байна. Гадна, энэ ферма авто-уhалалгатай шэнэ байрые барижа захалаа. Малаа шэмэгэ тэжээлээр хүсэд хангахын тула турнепс, тэжээлэй капуста, морковь ба бусад культурануудые тарихаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Д. Доржиев.

Луговодуудай совещани

Һаяхан, Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэ луговодуудай совещани болобо. Энэ хадаа ВКП(б)-эйн XVIII съездын нэрэмжэтэ колхоздо агрономическа ба мелиоративна хэмжээнүүдые дүүргэлтын дүн тухай, hубагууд ба газар уhалалга, мелиоративна хүдэлмэринүүд тухай хөөрэлдэбэд. Мүн, эдэнэр болбол СССР-эй газар тариялангай Нарком нүхэр Бенедиктовэй бэшэгые 1940 ондо сабшалангай газар дээрэ ябуулха хүдэлмэринүүдэй планиие зүбшэн хэлсэбэ. Эндэ, хамта 10 колхозникууд-луговодууд үгэ хэлэбэ. Луговодууд болбол Герасимовай опытые хэрэглэжэ, үндэр ургаса яажа туйлаhан, малаа тэжээлээр яажа хүсэд хангаhан тухайгаа хэлээ. Эдээр хадаа герасимовска хүдэлөөнэй ямар ехэ хүсэтэй байhан тухай хэлэбэд.

Сэлэнгын МТС-эй эрхим луговодууд болбол 1940 ондо сабшалангай газар дээрэhээ баян ургаса хуряахын, малаа тэжээлээр хүсэд хангахын тула тэмэсэлдэ орохые республикын луговодуудта хандаба.

Сод. Шарапов.

Эрид хубилалта эригдэнэ

Зэдэйн аймагта хабарай тарилгын бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Мүнөө аймаг соогоо үрэhэ суглуулгые 46,3 процент, саhа тогтоолгые ойролоо 19,1 процент, машина зэбсэгэй ремонтолгые 9 процент дүүргэжэ байна. Гадна, тарянай газарые үтэг хүүлгын хүдэлмэри мүнөө хүртэр ябуулагдаагүй, үнэндөө самотёкто орхигдонхой.

Ново-Брянскын сомоной, Тельманай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Зайграев) 5500 тэргэ үтэг шэбхэ поле дээрээ гаргаха аад, нэгэшье тэргэ гаргаагүй. Саhа тогтоолгын хүдэлмэриие ябуулаагүй байна. Тэрэшэлэн, Онохойн сельсоведэй, „Красный Опытник" колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Ивасин), Верхне Тальцын сельсоведэй, „Красный Партизан" (түрүүлэгшэнь нүх. Карбаинов), Ацагадай сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Цыденов) мүнөө хүртэр нэгэшье килограмм тарян үрэhэнэй фондодо хаагаадүй байна.

Тарилгын бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдэй энэ тухайгаар гээгдэжэ байхадань, аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудань хүдэлмэридөө хубилалта гаргажа болохо хэмжээнүүдые абанагүй, харин „саг эртэ, тарилга үдын" гэhэн заншалда орошонхой байна.

О. Цыбиков.

ЭГЭЭ ХАРЮУСАЛГАТА ҮЕ

Курба, январиин 15. (Телефоноор абтаба). Манай МТС болбол намар-үбэлэй үе соо 57 тракторнуудые ремонтолхо плантай аад, 20 тракторыень ремонтолоод байна. Гадна, прицепной зэбсэгүүдэй ремонтолго бүришье муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, 56 плугуудай 22-нь, 19 сеялкануудай 6-нь, 13 молотилкануудай 2-нь ремонтлогдоо, 8 культиваторнууд мүнөөдэр хүртэр ремонтлогдоодүй байна.

Тракторна паркын ремонтолгодо зарим колхозууд тон харюусалгагүйгөөр хандана. Жэшээлхэдэ, Унэгэтэйн сельсоведэй, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Мурзин) болбол тарилгада ябаха тракторнуудые ремонтолхын тулада 10 трактористнуудые эльгээхэ ёhотой аад, ойролоо 4 хүниие эльгээ. Иимэ фактнууд олон. Тиимэдэ, МТС-тэ хабаатай колхозууд энэ хүдэлмэридэ шухала анхаралаа хандуулан, ойрын үдэртэ ремонтнигуудаа 100 процент эльгээхэ уялгатай.

МУРЗИН—Курбиин МТС-эй директорые политическэ талаарань оролгошо.

ХОЁР ШЭНЭ МТС ЭМХИДХЭГДЭХЭНЬ

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоолой ёhоор, 1940 ондо, Тарбагатайн ба Кабанскын аймагуудта хоёр МТС шэнээр эмхидхэгдэхэнь. Тэрэгээ хамта, Совнарком болбол шэнэ эмхидхэгдэхэ эдэ МТС-үүдые директораар, механизаторска ба агрономическа персоналай кадрнуудаар хангахыень Тарбагатайн ба Кабанскын аймагай Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедүүдые ба БМАССР-эй Наркомземые уялгалhан байна.

Б. Жапов.

КОЛХОЗУУД АБАҺАН ССУДАЯА ТҮЛЭБЭ

1939 оной торшо соо, манай республикын колхозууд болбол үнгэрhэн жэлнүүдтэ хүдөөажахын банкаар табигдаhан 3 миллион 63 мянган түхэригэй, удаан болзортой ссудые түлэбэ. 537 колхозуудhаа 13 колхозуудань хүсэд гоосоогоо хэлэдүй. Эдэ колхозуудта үгтэhэн 72 мянган түхэригэй ссуда бусаагдаадүй гү, али болзорhоо хожомдуулагдаhан байха юм.

1083 МЕТР ГҮНЗЭГЫ УУРХАЙ

Зэдэстройн вольфрамаар баялиг Холтосон хада болбол өөрынгөө бооридhоо эхилээд сэхэ ойролоо хүртэрөө хэдэн зуун метр болоног. Зэдын вольфрамова комбинадай Холтосондахи руднигай эгээ ехэ штольнонь — «Капитальна» гэжэ уурхай болоно.

Январь hарада, Холтосон хадын нахидhаа 700 метрэй шэнэ штольно малтагдажа эхилхэнь, энэ хадаа Ехор гээhээ малтагдаhан 383 метрэй «Капитальна» штольнотой нэгэдэхэ байна. Энэ штольно болбол Холтосон хадые hэтэ гараад байхадаа, хомор металлнуудай бүхы промышленностьнуудахи эгээ ута (1083 метр гүнзэгы) штольно болохо байна.

Б. АН.

КОЛХОЗНО ТЕАТР

Республиканска колхозно ород театрай база, Кяхта городто тогтохо болоод, мүнөө үелэ бэлэдхэлэй ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тиимэhээ, энэ театрайхид болбол «Садууд сэсэглэнэ», «Любовь яровая» г. м. спектакальнуудые бэлэдхэжэ байна.

ШЭНЭ ЦЕХНҮҮД

Энэ оной январь hарада, Мысовско городто, пищек мбинат тогтоогдобо, энэ комбинат болбол эдеэ хоол ба ундаанай зүйлнүүдые болбосоруулжа гаргаха. Жэшээлхэдэ, жэл соо 75 тонн булочно-кондитерскэ изделинүүдые ба квас, сетро г. м. гаргаха байна.

ТҮРЭЛГЫН ГЭР

Заудада баригдажа байгаа эхэнэрэй түрэлгын гэр, байгша январиин 18-да хүдэлмэреэ эхилээ. Тус гэр болбол 40 койкотой байха юм.

1905 ОНОЙ ЯНВАРИИН 9 (22)

Хоридохи зуунай эгээ эхин жэлнүүд хадаа хүсэтэ революционно дэбжэлтэнүүдэй үе байhан юм; Россидохи хүдэлмэришэд болбол 90-ээд онуудта экономическа стачкануудые хэдэг байhанаа, массова политическэ эрилтэнүүдтэйгээр улицануудта гаража, ехэ-ехэ демонстрацинуудые эмхидхэдэг болоод байгаа. Хэрбээ 90-ээд онуудахи стачканууд болбол хүдэлмэршэн анги хадаа революциин эгээ активна ба революционно хүсэн мүн гэжэ харуулhан байгаа hаань, юhэнзуугаад оной эхиндэхи стачканууд болбол пролетариадай энэ революционно үүргынь, революциин главна хүтэлбэрилхы хүсэн гэжэ бүри ехээр харуулаа hэн.

Хаанта Россидохи капиталистическэ дарлалта болбол царизмын дарлалтаар улам бүри шангадхагдажа байгаа. Хүдэлмэришэд болбол капиталистическэ эксплоатацяар, каторжна ажалаар тулихаhаа гадна, мүн бүхы арадай эрхэгүй байдалhаа зоболжо байhан юм. Тиимэhээ, сознательна хүдэлмэришэд болбол хаанта засагта эсэргүү, городдохи ба деревнидэхи бүхы демократическа элементнүүдэй революционно хүдэлөөе толгойложо эхилhэн байна. Таряашад хадаа өөhэдынгөө национальна ба ородой помещигүүдэй, капиталистнуудай хоёр дабхар дарлалта доро байгаа. 1900—1903 онуудай экономическа кризис хадаа ажалша массануудай ажабайдалые тон ехээр муудуулhан ба 1904 ондо болоhон ород-японой дайн энээниие үшөө бүри хурсадуулhан байна.

35 жэлэй саад тээ, 1904 оной декабрьда, Баку городой предприятинуудай хүдэлмэришэд болбол большевигүүдэй Бакинска комитедэй хүтэлбэреэр, угаа ехэ хэмжээтэй хүсэнтүгэс стачкые эхилээ hэн. Энэ хадаа бүхы хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ туса гаар hуури эзэлнэ. Эндэхи хүдэлмэришэд болбол өөрынгөө эрэлтэнүүдэй хангалтые, коллективнэ договор баталалгые Россидохи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй историдо эгээ түрүүшынхээ туйлаhан байна. Энэ стачкые пролетарска революциин вождь—нүхэр Сталин сэхэ хүтэлбэрилэhэн юм.

«Бакинска стачка болбол бүхы Россидо болоhон январь февралиин алдарта выступленинүүдэй сигналань болоhон байгаа» (Сталин).

1904 ондо болоhон тэрэ стачка хадаа «агууехэ революционно шуурганай урда тээхи залинта аадарай сахилгаан мэтэ болоhон» юм гэжэ „ВКП(б)-эйн историин Хуряангы курс"соо тэмдэглэгдэнэ. Тиин, революционно шуурганай эхиниинь—Петербургда болоhон, 1905 оной январиин 9(22)-ой событинууд болоно.

1905 оной январиин 3-да Петербургдахи Путиловска (мүнөө Кировскэ) завод дээрэ хүдэлмэришэнэй стачка эхилээ hэн. Энээнэй шалтагааниинь хадаа—тус заводhоо 4 хүдэлмэришэдые гаргаhан байгаа. Энэ стачка Петербургын, мүн бүхы Россиин томо томонууд заводуудта ба фабрикануудта түргээр дэгжэжэ, бүгэдэниитын характертай болон хүсэтэйгөөр ургажа байгаа. Хаанта правительство хадаа энээниие тон эхин дээрэнь дарлажархиха гэжэ шиидэhэн.

Путиловска стачкаhаа бүри урид 1904 ондо хаанта засагай полици болбол поп Гапоной туhаламжаар хүдэлмэришэдэй дунда «Ородой фабрично-заводской хүдэлмэришэдэй суглаан» гэhэн организациие эмхидхэhэн байгаа. Энэ организаци хадаа Петербургын бүхы предприятинуудта, өөрын hалбаринуудтай болоод байгаа hэн. Поп Гапон болбол бузар провокаторск план дурадхаhан байна: январиин 9-дэ өөрынгөө обществын суглаанууд дээрэ бултаараа суглараад хаанай портретүүд ба туг шутээн барин хаанда ошожо, өөhэдынгөө хэрэглэлгэнүүд тухайда петициие (гуйлга) тэрээндэ барихыень хүдэлмэришэдтэ дурадхаа hэн. Хаан хадаа хүдэлмэришэдэй урдаhаа гаража, тэдэнэй үгыень дуулаад, эрилтэнүүдыетнай хангаха байха гэжэ Гапон хэлэhэн байгаа. Энээгээрээ, провокатор—поп Гапон болбол хүдэлмэришэдые буудуулажа, хүдэлмэришэдэй хүдэлөөе өөhэдэйнь шуhан соо шэнгээхэ гэhэн хаанта охранкын бузар ябуулгада туhалхые hэдэhэн байна.

„Петицэнь хүдэлмэришэнэй суглаанууд дээрэ хэлсэгдэжэ, тэрээндэ заhалта ба hэлгэлтэнүүд оруулагдаhан байгаа. Эдэ суглаанууд дээгүүр бэеэ большевигүүдэбди гэжэ элитэ нэрэлэнгүй большевигүүдшье выступалhан байна. Эдэнэй влияни доро петицэнь хэблэл ба үгын сүлөө, хүдэлмэришэдэй союзуудай сүлөө, Россиин гүрэнэй строге шэнэ болгохын тула Учредительнэ суглаа татахые, законой урда бултанай тэгшэ эрхэтэ байхые, гүрэнhөө церквиие тусагаарлахые, дайниие болюулхые, 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоохые, газарые таряашанда үгэхые эриhэн эрилтэнүүд оруулагдаhан байгаа.

Сүлөө эрхэ гээшые царьта гуйжа гэжэ олдог бэшэ, харин гар аа зэбсэг барижа дайлан абадаг юм гэжэ большевигүүд эдэ суглаанууд дээгүүр выступалжа, хүдэлмэришэдтэ баримталан ойлгуулжа байгаа". (ВКП(б)-эйн истори).

Зүгөөр, хүдэлмэришэдэй зарим хубинь хадаа, бидэнэртэ хаан туhалаха, бидэнэй эрилтые хангаха юм гэжэ үшөө лэ этигэhээр байhан юм.

Январиин 9-эй (шэнэ стилээр январиин 22) үглөөгүүр эртэ воскресенидэ, Гапоной провокаторска планай ёhоор, фабриканаудай ба заводуудайгаа дэргэдэ сугларжа, хүдэлмэришэд болбол хаанай портредүүдые ба туг шутээнүүдые барнаад, тиихэ үелэ хаанай байhан Зимни дворец тээшэ мирнэ жагсаалтаар ошобо. Хүдэлмэришэд болбол бүхы бүлэнэрээрээ, гартаа буу зэбсэггүй гээр ябаба. Эндэ 140 мянгаhаа олон хүнүүд суглараа бэлэй.

Шуhата алуурша—хөёрдохи Николай болбол гартаа буу зэбсэггүй мирнэ хүдэлмэришэд оруу буудахые захиржа, туу ган мүн дэрээр утгаа hэн. Эндэ мянгаhаа үлүү хүдэлмэришэд алуулhан болоод хоёр мянгаhаа үлүү хүн шархатаhан байна.

Хүдэлмэрилтэй хамта ябаhан большевигүүд болбол ажалшадай шуhаар урдаhан улицанууд дээрэ, тэрэ дороо, энэ бузар хоротой ябуулгын гэмтэниинь хэн бэ гэжэ, тэрээнтэй хайшан гээд тэмсэхэ хэрэгтэйб гэжэ хүдэлмэришэдтэ ойлгуулжа үгөө hэн.

Энэ үдэр, январиин 9-эй үдэр болбол „Шуhата воскресенье" гэжэ нэрлэгдэдэг болоhон юм. Хаанда хүдэлмэришэдэй этигэдэг этиэнь буудагдаа. Энэ үдэр, хүдэлмэришэд болбол шуhата урок абаа. Гансал зэбсэгтэ тэмсэлээр өөрынгөө эрхэнүүдые оложо болохо гэжэ, зэбсэгтэ тэмсэлдэ орохые уряалhан большевигүүдэй лозунгые ойлгоо. Тэрэ үдэрэй үдэшэнь, хүдэлмэришэд болбол улицануудта баррикадануудые барижа эхилээ hэн. „Хаан болбол бидэнэр оруу буудаа, теэд баhа бидэнэршье тэрээн оруу буудахабди" гэжэ, хүдэлмэришэд хэлэhэн байна.

Энэ шуhата ябуулга тухай hүртэ мэдээсэл орон дотор тон түргөөр тараа hэн. Хаанай энэ хоротой ябуулгада тэмдэг болгон бастовалжа, политическэ эрилтэнүүдые габин, хүдэлмэришэд хаа-хаанагүй демонстрацинуудые эмхидхэhэн байна. Гансахан нэгэ hарада, урдахи бүхы арбан жэлhээ үлүү олон хүдэлмэришэд бастовалаа hэн.

„Пролетаридай революционно хүдэлөөн болбол... hара ба жэлнүүдhээ алхалжа шадагдахагүй иимэ ехэ урагшаа алхамые нэгэ үдэрэй торшо соо хэhэн байна. «Политическэ мэдэрэл ба революционно тэмсэл тээшэ туйлаа олон тоото, арадай массанууда энэ hэрэн бодоhон ябадалда лэ 1905 оной январиин 22-ой историческа удхашанарань байна» (Ленин, т. XIX, хуудаhан 344).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1905 оной январиин 9-дэ, Петербургда, хүдэлмэришэдэй демонстрациие буудалга (художник Симаковай зураhаа).

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 2-44, отв. секретаря — 2-22, отд. парт. жизни — 7-55 2 кв., сельхозотдел — 7-55, отдел писем — 5-07.

Типография НКМП БМАССР. Уполномоченный ... 317